

De Kroosduiker

In verbinding leren creëren

Gedragsprotocol

Inleiding.....	Pagina 2
Gewenst gedrag.....	Pagina 2
De schoolregels.....	Pagina 3
Methode Kwink.....	Pagina 3
Monitoring sociaal en pedagogisch klimaat.....	Pagina 3
Protocol ongewenst gedrag.....	Pagina 4
Pestprotocol.....	Pagina 4
Nog belangrijk.....	Pagina 9
Bijlage 1: Schoolregels.....	Pagina 10
Bijlage 2: klassenregels ongewenst gedrag.....	Pagina 11

Inleiding

Het pedagogisch klimaat is een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van leerlingen en leraren op school. Een goed pedagogisch klimaat draagt bij aan het welbevinden van leerlingen en leraren en leidt tot betere leerresultaten en meer werkplezier. Dit gedragsprotocol gaat over te nemen maatregelen die gewenst gedrag bevorderen en ongewenst gedrag voorkomen of stoppen. Het is er op gericht om alle betrokkenen (schoolpersoneel, ouders en kinderen) op de hoogte te brengen, van alles wat de school doet om een veilig schoolklimaat te scheppen.

Het gedragsprotocol vormt een kader waardoor:

- Er een schoolklimaat heerst dat zich kenmerkt door acceptatie, respect en vertrouwen;
- Er een leerklimaat heerst waar optimale prestaties geleverd kunnen worden;
- Verwachtingen naar elkaar kunnen worden uitgesproken;
- Volwassenen en kinderen elkaar kunnen aanspreken op gemaakte afspraken.

De afspraken in dit gedragsprotocol hebben zowel een preventieve als een curatieve functie. Door afspraken te maken over gewenst gedrag, worden ongewenste gedragingen zo veel mogelijk voorkomen. Wanneer grensoverschrijdend gedrag zich toch nog voordoet, bieden de afspraken in dit protocol een maatstaf voor de te nemen stappen.

Het protocol is dynamisch, de ontwikkelingen binnen de school kunnen ertoe bijdragen dat het protocol wordt bijgesteld. Door een kind in te schrijven op De Kroosduiker gaan ouders/verzorgers akkoord met dit protocol.

Gewenst gedrag

Voorkomen is beter dan genezen! Wat doen wij op De Kroosduiker om gewenst gedrag te bevorderen?

- Afspraken omtrent gewenst gedrag zijn vastgelegd en worden regelmatig besproken
- De eerste weken van het schooljaar staan in het teken van 'de gouden weken'. Hierin staat de groepsdynamiek en de positieve bevordering hiervan centraal.
- In alle groepen wordt gebruik gemaakt van Kwink, een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling
- De ontwikkeling van de leerlingen op dit gebied en het pedagogisch klimaat worden gevolgd middels Looqin en SCOL. Hier wordt een analyse gemaakt (zowel op groeps- als schoolniveau), waarna er mogelijke interventies genomen worden (zowel op groepsniveau als op individueel niveau)
- Tijdens de lessen wordt gebruik gemaakt van verschillende werkvormen, waarbij leerlingen leren zelfstandig, in tweetallen of in groepsverband te werken. Hierbij wordt er aandacht besteed aan de omgang met elkaar.
- In de pauzes wordt er groepsdoorbroken gespeeld. Om de rust en veiligheid te bewaren gaan de kinderen in rijen naar buiten en naar binnen
- Voorbeeldgedrag is belangrijk en daar zijn we ons van bewust. Volwassenen laten zien hoe het hoort en stimuleren positief gedrag
- Op De Kroosduiker is er een anti-pestcoördinator aanwezig. Deze is het aanspreekpunt op het gebied van pesten en coördineert het anti-pestbeleid. De anti-pestcoördinator is Petra Zant en bij haar afwezigheid neemt Femmy van der Gracht deze taken op zich.

De schoolregels

Het maken van schoolregels en groepsafspraken is een eerste stap in de preventie van ongewenst gedrag. De regels zijn positief verwoord en hangen zichtbaar in de school.

De schoolregels zijn terug te vinden in bijlage 1.

In alle groepen wordt aan het begin van het schooljaar (na de norming- en stormingfase) geïnventariseerd welke afspraken de kinderen van belang vinden om op een goede manier met elkaar om te gaan. De kinderen worden hierbij gemotiveerd om vooral ook het waarom/ het belang van deze afspraken aan te geven. De kinderen voelen zich op deze manier mede verantwoordelijk voor de afspraken. Omdat iedere groep zijn eigen onderwijsbehoefte heeft (en de daarbijhorende groepsactiviteiten) kunnen groepsafspraken afwijken van elkaar.

Methode Kwink

Op De Kroosduiker gebruiken wij voor het sociaal-emotioneel leren de methode Kwink. Kwink is een erkende methode en gericht op preventie en de kracht van een veilige groep. Ook wordt er binnen de methode aandacht besteed aan burgerschap en mediawijsheid.

Met behulp van Kwink worden competenties systematisch aangeleerd. Er wordt uitgegaan van 5 basiscompetenties:

- Besef hebben van jezelf
 - Kunnen inschatten van je eigen gevoelens
 - Kennis hebben van je interesses, waarden en kracht
 - Een gezond zelfvertrouwen
- Besef hebben van de ander
 - Empathie
 - Perspectief nemen
 - Verschillen tussen individuen en groepen herkennen en waarderen
 - Sociale signalen kunnen oppakken en interpreteren
- Keuzes kunnen maken
 - Weloverwogen kiezen met de juiste aandacht voor jezelf en de ander
 - Bijdragen aan een positief klimaat in je school
 - Verantwoordelijkheid nemen voor je eigen gedrag
- Zelfmanagement
 - Impulscontrole bij stressvolle situaties
 - Omgaan met heftige emoties
 - Doelgericht gedrag
- Relaties kunnen hanteren
 - Relaties aangaan gebaseerd op samenwerking
 - Sociale druk weerstaan
 - Conflicten oplossen

Monitoring sociaal en pedagogisch klimaat

Op De Kroosduiker maken we gebruik van een schoolbreed volgsysteem voor het sociaal-emotioneel leren en het pedagogisch klimaat. Hierin wordt o.a. het welbevinden van de leerling gestructureerd gevolgd.

In de onderbouw (groep 1 t/m 3) wordt 3x per jaar Looqin ingevuld.

Bij de groepen 4 t/m 8 wordt 2x per jaar SCOL ingevuld. De leerlingen van groep 6 t/m 8 vullen zelf ook een vragenlijst in.

De resultaten van elke screening worden geanalyseerd op zowel groeps- als schoolniveau. Aan de hand van deze analyses kunnen interventies genomen worden, zowel op groeps- als individueel niveau.

Ten slotte vindt er tweejaarlijks een oudertevredenheidsonderzoek plaats.

Protocol ongewenst gedrag

Hoewel we de focus leggen op gewenst gedrag, komt er in een lerende omgeving ook ongewenst gedrag voor. Ongewenst gedrag is gedrag waardoor de veiligheid en het gevoel van veiligheid binnen de schoolomgeving wordt aangetast. Hierbij is een aantal kenmerken te benoemen:

- Verbale agressie: grof en kwetsend taalgebruik naar medeleerlingen en/of personeelsleden. Hiertoe worden ook discriminerende en/of seksueel getinte opmerkingen gerekend.
- Fysieke agressie: zoals slaan, schoppen, bijten en bespugen van medeleerlingen en/of personeelsleden. Ook het gooien van spullen naar personen wordt hiertoe gerekend.
- Het moedwillig verstoren van de orde binnen of buiten de groep.
- Het moedwillig vernielen van materiaal.
- Weglopen buiten de invloedssfeer van de school.

Op De Kroosduiker doen we met elkaar ons best ongewenst gedrag te voorkomen, maar dat lukt niet altijd. Wanneer een kind zich niet aan de gedragsafspraken houdt, spreken leerkrachten het kind aan op het gedrag, niet op de persoon. Het gedrag van het kind wordt afgekeurd. Wanneer het even niet zo goed gaat in de klas, kan een leerkracht preventief een aantal stappen doorlopen, in de hoop het gedrag van het kind positief om te buigen (bijlage 2 'Klassenregels ongewenst gedrag').

Soms is het gedrag van een leerling echter onacceptabel: afspraken worden dermate overschreden, dat de impact voor de groep, de leerkracht(en) en/of de school te groot is. Er zijn dan andere maatregelen nodig. Die maatregelen staan los van het eventuele individuele plan van het kind, waarbij hard gewerkt wordt aan verbetering van gedrag. Deze maatregelen zijn op bestuursniveau afgesproken en terug te vinden in de 'Regeling Time-out, schorsing en verwijdering' van Zaan Primair.

Pestprotocol

Uit onderzoek is gebleken dat pesten overal gebeurt, dus helaas ook op onze school. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende situaties.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat in eerste instantie de aandacht ook naar uit. Het kan voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop raken, dat de (ongeschreven) regels van de school of van de leerkracht de veiligheid voor deze leerling niet voldoende meer biedt. In dat geval is er voor ons sprake van een niet te accepteren en ongewenste situatie.

Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen plagen en pesten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar;

niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder iemand pijn te willen doen en is daarom leuk of grappig. Pesten is als een kind zich niet kan verweren, als hij niet terug kan plagen en als het gedrag en/of de opmerkingen in kwestie als kwetsend worden ervaren. Bij pesten is er sprake van een langdurige, kwetsende machtsuitoefening over een meestal machteloos slachtoffer, door één of meerdere personen. Bij pesten is er een duidelijke slachtofferrol en een daderrol. Pesten is schadelijk voor zowel het slachtoffer als de dader. Bij pesten gaat het om een combinatie van:

- Machtsverschil: het slachtoffer is jonger, kleiner, minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid
- Schade: er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade
- Langdurig: het pesten houdt niet na één keer op, maar gaat lange tijd door
- Herhaald: het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt heeft/hebben
- Opzet: de pester weet meestal heel goed dat het om pesten gaat, maar gaat er (zoveel mogelijk buiten het zicht van volwassenen) bewust mee door

Vormen van pesten

Pesten heeft niet alleen duidelijke kenmerken, maar ook verschillende vormen:

- Fysiek geweld: schoppen, slaan, spugen, duwen, trekken, laten struikelen, krabben, haren trekken, bijten
- Verbaal geweld: schelden, dreigen, bijnamen geven, belachelijk maken, vernederen, chanteren, roddelen
- Intimidatie: stalken, opwachten, de weg versperren, dwingen om bezit af te geven of tot het verrichten van handelingen, kleineren, alle inbreng als waardeloos bestempelen
- Isolatie: uitsluiten, doodzwijgen, negeren
- Stelen of vernielen van spullen: afpakken of beschadigen van spullen
- Cyberpesten: zie hieronder

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Dit gebeurt vaak buiten school(tijd). Wel heeft het ook op school grote invloed op (het gevoel van) de veiligheid, het schoolklimaat en de (individuele) leerresultaten.

Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking. Het is een groeiend probleem. Als leerkrachten en/of ouders merken dat (cyber)pesten voorkomt, wordt dit gemeld. Dit zal de leerkracht doen en van ouders wordt verwacht dat zij dit bij de leerkracht ook doen.

Het is belangrijk dat de gevaren die internet en sociale media met zich mee kunnen brengen, besproken worden met de kinderen. In de groepen 7 en 8 wordt hier regelmatig aandacht aan besteed. Belangrijk is dat ook ouders dit onderwerp regelmatig bespreken met hun kinderen.

Vormen van cyberpesten:

- (anonieme) berichten versturen: via sms/Whatsapp/diverse platformen (schelden, roddelen, bedreigen)
- Foto's op internet plaatsen: van mobieltjes, tablets of webcams
- Privégegevens op een site plaatsen: wachtwoorden stelen en misbruiken
- Poll of votingsites: online verkiezingen die aangemaakt worden met een negatieve inhoud
- Haatprofielen aanmaken
- Virussen versturen
- Versturen van e-mail bom

Pesten kan alleen begrepen worden als een groepsproces, waarbij er verschillende rollen te zien zijn. De rollen van pester en slachtoffer zijn over het algemeen het meest bekend, maar ook de omstanders nemen verschillende rollen in. Zij hebben vaak (onbewust) veel invloed op het pesten. De groep bestaat uit:

- De gepeste: het slachtoffer
- De pester: neemt het initiatief, wisselt wel eens van rol met meeloper
- De meelopers: doen mee met het pesten en zitten vaak in dezelfde (populaire) groep als de pester
- De zwijger: door te zwijgen stem je toe dat er gepest wordt en tolereer je pestgedrag
- De helpers: deze verdedigen de slachtoffers, hun gedrag is er op gericht om relaties goed te houden. Ze hebben veel inlevingsvermogen en vinden in tegenstelling tot pester affectie belangrijker dan status

Kinderen die gepest worden kunnen mogelijk herkend worden aan de volgende signalen:

- Vaak alleen staan in de pauze
- Tijdens de pauze (vlak)bij de pleinwacht gaan/blijven staan
- Een spel is 'toevallig' steeds net begonnen als de betreffende leerling er aankomt
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen
- Niet naar buiten willen tijdens de pauze
- Andere kinderen beginnen met zuchten/piepen/steunen als de betreffende leerling een idee oppert dat wel geaccepteerd zou worden als een andere leerling hetzelfde idee zou aandragen
- Andere kinderen vinden alles stom van de betreffende leerling, roddelen over hem/haar en /of reageren negatief om zijn/haar fouten
- Niet meer naar school willen of bovengemiddeld vaak aangeven zich ziek te voelen
- Prikkelbaar
- Zich opsluiten in huis
- Nooit uitgenodigd worden op partijtjes van klasgenoten
- Treuzelen met naar huis gaan
- Zelf een blessure scheppen om niet naar school te hoeven
- Niet willen/kunnen slapen, nachtmerries hebben of onrustig slapen, bedplassen
- Dalende resultaten op school
- Bepaalde kleding niet meer willen dragen
- Verjaardag niet meer willen vieren
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen

Indien er sprake is van één of meer signalen kan het kind gepest worden. Het is belangrijk om er achter te komen of de vermoedens kloppen of dat er iets anders aan de hand is. Ook bij ontkenning is het goed om het kind duidelijk te maken dat hij/zij altijd bij jou als ouder/leerkracht/andere volwassene altijd welkom is indien er problemen zijn.

Als er sprake is van pesten is het heel belangrijk dat ouders en school samenwerken. Op De Kroosduiker zien we elkaar als partner bij de begeleiding / opvoeding van de leerlingen waarbij de ouders/verzorgers als eerst verantwoordelijken beschouwen. In het geval van pesten, vertellen kinderen namelijk vaak als eerste thuis dat zij gepest worden. Het is dan belangrijk dat u zo snel mogelijk de leerkracht hierover informeert. Bij het begeleiden van kinderen die pesten of gepest worden, verwachten wij van alle betrokken partijen een bepaalde houding:

- We spreken onbevooroordeeld over elkaar en over elkaars opvoeding
- We hebben een open, rustige verstandhouding met elkaar
- We motiveren en stimuleren elkaar
- We behandelen elkaar respectvol, begripvol en correct
- We spreken positief over elkaar en accepteren geen dreigende houding. Hieronder verstaan we o.a. schelden en agressief praten
- We zijn eerlijk naar elkaar
- We maken zaken bespreekbaar wanneer ons iets dwars zit, daarbij hebben we respect voor de mening van de ander
- We komen afspraken na

Als het pesten toch heeft plaatsgevonden, dan richten we onze aandacht op de volgende personen:

- De ouder(s) (van alle partijen): door samen met de leerkracht naar een oplossing te zoeken
- De leerkracht, die pestgedrag aan de orde stelt. Leerkracht informeert alle betrokken partijen
- De pester: door hem/haar op het gedrag aan te spreken en het kind te helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen
- Het gepeste kind: door te luisteren naar zijn verhaal en hem serieus te nemen en samen te werken aan de oplossingen en waar mogelijk weerbaar te maken
- De zwijgende groep en de meelopende groep leerlingen: door over hun eigen rol te praten en wat ze zelf kunnen bijdragen aan de oplossingen
- Als leerkrachten en/of ouders merken dat (cyber)pesten voorkomt, wordt dit aan alle betrokken partijen gemeld. Leerkrachten en ouders trekken hier samen in op.
- Soms is pesten een groepsaangelegenheid, een groot gedeelte van een groep is dan bij het pesten betrokken. In samenspraak met de schoolondersteuner zal dan bekeken worden welke specifieke interventies nodig zijn
- Indien noodzakelijk wordt er een groepsoudermoment georganiseerd. Op zo'n moment proberen we gezamenlijk (met ouders en kinderen) een oplossing te vinden om het pestgedrag te stoppen. We bespreken de interventies die we kunnen gebruiken en hoe we samen met de ouders tot een oplossing kunnen komen

Wat doen we als iemand zich toch niet aan de regels houdt?

	Wanneer	Wat	Wie
Stap 1	Er wordt een kind gepest	Melden bij leerkracht	Degene die het opmerkt, hoort of ziet (ouder, kind, ...)
Stap 2	Leerkracht ontvangt een melding over pesten	Gesprek met het gepeste kind Gesprek met de andere betrokken kinderen (pesters, klasgenoten)	Leerkracht

		Melden bij ouders van betrokken kinderen en toelichten van het vervolg Melden in ESIS	
Stap 3	Na gesprekken met betrokken kinderen	Plan van aanpak opstellen (schriftelijk) met afspraken en middelen concreet benoemd	Leerkracht met ZoCo
Stap 4	Wanneer plan van aanpak klaar is, binnen een week	Terugkoppeling aan ouders van het gepeste kind en ouders van de pester	Leerkracht
Stap 5	Na afgesproken periode (bijv. 6 weken)	Evaluatie plan van aanpak	Leerkracht, ouders, evt. ZoCo
Stap 6	Wanneer plan van aanpak niet werkt of wanneer opnieuw gepest wordt	Bespreken met directie en in ondersteunings-team Terugkoppeling aan ouders	Leerkracht en ZoCo

Het plan van aanpak kan bestaan uit:

- Begeleid gesprek tussen de verschillende partijen
- Gesprek met de ouders van de pester
- Verdere diagnostiek (met betrekking tot pester, gepeste, of groepsklimaat)
- Groepsgesprek over pesten en veiligheid in de klas
- Oefenen van het geven van opbouwende feedback en complimenten
- Bij cyberpesten is het van belang dat er tastbaar bewijs is. Bijv. door het maken van een screenshot of door een print te maken van de dialoog op Facebook. Deze informatie zal met ouders van de pester en de pester worden besproken
- Een passende interventie, er kan dan intern naar een passende oplossing gezocht worden en in een enkel geval kan er ook externe hulp gevraagd worden

Wij beperken met deze aanpak het pestgedrag in de klas tot een minimum. We zijn immers op school om te leren en iedereen moet zich veilig te voelen. Het geeft ons een eenduidige structuur waar alle leerkrachten mee aan het werk kunnen. En zo zorgen we voor een duidelijke communicatie tussen leerkracht, leerling en ouder. Indien we constateren dat een leerling regelmatig pestgedrag vertoont, wordt er in overleg met ouders, zorgcoördinator, leerkracht en leerling besproken welke interventies noodzakelijk zijn zowel voor de pester als het gepeste kind, bijvoorbeeld in een OT (ondersteuningsteam/zorgoverleg). Er wordt gezocht naar een passende interventie, dit kan ook betekenen dat er externe begeleiding gevraagd wordt.

Stappenplan voor ouders:

Indien u erachter komt dat uw kind zijn/haar probleem niet durft te melden op school, probeer uw kind dan toch te stimuleren om naar de groepsleerkracht toe te stappen.

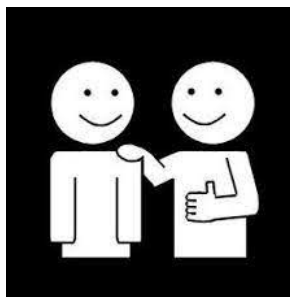
- Als dit niet lukt, neem dan contact op met school. U kunt als ouder terecht bij de groepsleerkracht. In een later stadium kunnen de directie of de zorgcoördinator eventueel betrokken worden.
- Blijf thuis tijd maken om met uw kind over het probleem te praten en laat hem/haar duidelijk voelen dat u achter de aanpak van de school staat. Geloof samen dat er een eind aan het pesten zal komen.
- Tracht door gerichte vragen te stellen de situatie zo goed mogelijk in te schatten. Er zijn steeds verschillende partijen met elk hun eigen verhaal.
- Geef als ouders zelf het goede voorbeeld. Praat erover en stimuleer uw kind om voor zichzelf en anderen op te komen, op een positieve manier.
- Bespreek ook de gevolgen van pestgedrag en laat duidelijk uw afkeuring blijken.
- Reageer positief op elke gedragsverbetering, hoe miniem ook.

Nog belangrijk:

Er kunnen in de ontwikkeling van kinderen, om wat voor reden dan ook, stoornissen optreden. Dit kan een lichamelijke/ psychische achtergrond hebben of door traumatische ervaringen in de leefsituatie worden veroorzaakt. ADHD, een stoornis in het ASS-spectrum, hoogbegaafdheid zijn bijvoorbeeld in het kind zelf gelegen factoren die gedragsproblemen (kunnen) veroorzaken. Maar ook traumatische ervaringen als bijvoorbeeld kindermishandeling, incest, echtscheidingsproblemen, oorlogsvluchtelingen e.d. hebben effecten op het gedrag van kinderen. In deze specifieke gevallen kan er sprake zijn van een aangepaste vorm van dit beleid. E.e.a. wordt dan uitgewerkt door de leerkracht in overleg met de zorgcoördinator/gedragsdeskundigen. Het is belangrijk dat alle leerkrachten van bijzonderheden m.b.t. deze leerlingen op de hoogte zijn en ernaar handelen (staat in de overdracht en ESIS).

Maar hoeveel begrip we ook hebben voor een leerling met bepaalde beperkingen en/of een bepaalde achtergrond: grensoverschrijdend gedrag tolereren wij niet!

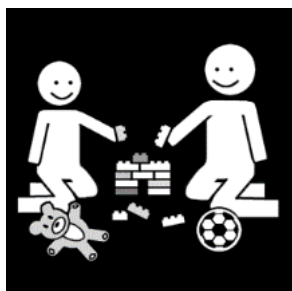
Schoolregels

Ik zorg goed voor mezelf de ander en de omgeving

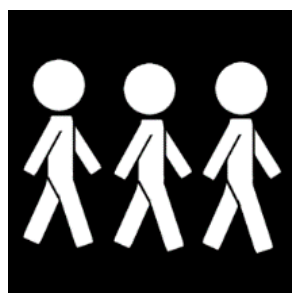
Ik ben rustig

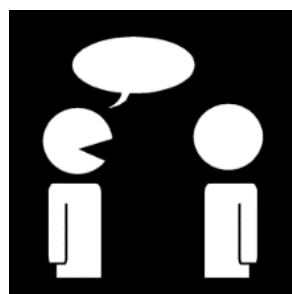
Ik ga netjes met de
spullen om

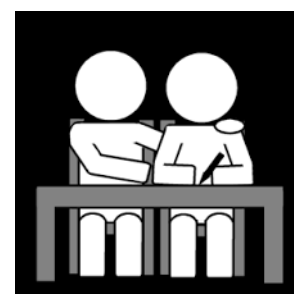
Ik houd mijn handen
en voeten bij mezelf

Ik wandel op de
gang

Ik houd mijn
mond als er niets
aardigs uit komt

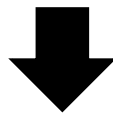
Ik help een ander

Klassenregels ongewenst gedrag

Stap 1

Waarschuwing

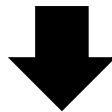
Je krijgt een waarschuwing van de leerkracht. Je past je gedrag aan en houd je weer aan de afspraken in de klas.

Stap 2

Time-outplek in de klas

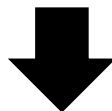
Je houdt je niet aan de afspraken in de klas. Je krijgt een time-out van 10 minuten op de time-outplek. Je loopt rustig terug en gaat weer goed aan het werk aan je tafel.

Stap 3

Time-out in een andere klas

Je houdt je niet aan de afspraken in de klas. Je krijgt een time-out van 10 minuten in een andere groep. Je loopt rustig terug en gaat weer goed aan het werk aan je tafel.

Stap 4

Time-out bij de directeur

Je houdt je niet aan de afspraken in de klas. Je krijgt een time-out bij de directeur.